

Sygnatura akt III Pa 37/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 31-07-2017 r.

Sąd Okręgowy w Koninie

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia – SO Elżbieta Majewska**

Sędziowie **SO Ewa Morawska, SO Anna Walczak – Sarnowska (spr)**

Protokolant: **starszy sekretarz sądowy Lila Andrzejewska**

po rozpoznaniu w dniu 25-07-2017r. w **Koninie**

sprawy z powództwa **E. Ś.**

przeciwko (...) **w K.**

o zapłatę

na skutek apelacji **pozwanej**

od wyroku **Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w **K.**

z dnia **06-04-2017r.** sygn. akt IV P 197/16

Uchyła zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w całości i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego instancji odwoławczej.

Ewa Morawska Elżbieta Majewska Anna Walczak- Sarnowska

Sygn. akt III Pa 37/17

UZASADNIENIE

Powódka E. Ś. wniosła przeciwko pozwanemu (...) w K. pozew o zapłatę kwot:

- 19.500 zł tytułem odprawy emerytalno-rentowej z odsetkami ustawowymi od dnia 15.12.2014r. do dnia zapłaty oraz,
- 15.680 zł tytułem nagrody jubileuszowej z ustawowymi odsetkami od dnia 28.09.2014r. do dnia zapłaty;
- o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że różnica w wysokości odprawy emerytalnej wypłacona jej i innym pracownikom pracującym razem z powódką wynosi 6 krotność tej odprawy. W ocenie powódki takie zachowanie pozwanego stanowi naruszenie zasady równego traktowania określonej w art. 11² k.p. i art. 18^{3b} k.p. W odpowiedzi na powyższe pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi pozwany podniósł, że, w dniu 01.06.2014r. ,w trybie art. 23⁽¹⁾k.p. nastąpiło przejście powódki przez (...), a zatem zgodnie z art. 241⁽⁸⁾ k.p. przez 1 rok od przejścia (do dnia 30.06.2015r.) podlegała ona przepisom Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników (...), które nie przewidywały nagrody jubileuszowej, a odprawę emerytalną przewidywały w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia i w takiej też wysokości została ona wypłacona powódce.

Pismem z dnia 09.01.2017r. powódka sprecyzowała żądanie pozwu wskazując, że dochodzone kwoty zostały wyrażone w kwotach netto i wobec powyższego wniosła o zasądzenie na swoją należnej odprawy oraz nagrody jubileuszowej w kwotach brutto, tj. kwoty 23.888,65 zł tytułem odprawy emerytalnej oraz kwoty 19.110,92 zł tytułem nagrody jubileuszowej.

Wyrokiem z dnia 06.04.2017r. Sąd Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 23.888,65 zł tytułem odprawy emerytalnej wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15.12.2014r. oraz kwotę 19.110,92 zł z tytułu nagrody jubileuszowej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienia od dnia 28.09.2014r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu obciążając nimi pozwanego jako stronę przegrywającą postępowanie i orzekł o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego stanowiły następujące ustalenia i rozważania:

E. Ś. w związku z działaniami restrukturyzacyjnymi pozwanej spółki została w dniu 01.01.2008r. w trybie art. 23⁽¹⁾kp przeniesiona do spółki zależnej – (...)

Natomiast w dniu 01.07.2014r. w wyniku kolejnych zmian organizacyjnych ponownie została zatrudniona w pozwanej spółce.

Dalej Sąd I instancji ustalił, że z dniem 28.09.2014r. E. Ś. odeszła na emeryturę.

Co więcej w dniu 30.07.2014r. powódka zwróciła się do zarządu pozwanej o wypłatę odprawy emerytalnej i nagrody jubileuszowej według zasad obowiązujących pracowników (...)

W odpowiedzi na powyższe zarząd nie wyraził zgody na wypłatę przedmiotowych świadczeń argumentując, że nie podlega ona przepisom Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników (...). Zdaniem pozwanej powódka jako pracownik (...) przejęty przez(...) na zasadach art. 23⁽¹⁾kp do 30.06.2015r. podlega przepisom Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników (...)

Następnie Sąd I instancji podał, że w związku z powyższym pozwana wypłaciła powódce jedynie odprawę emerytalną w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia zgodnie z zasadami określonymi Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników (...)

Natomiast inni pracownicy pozwanej, którzy przechodzili na emeryturę mieli wypłacone świadczenia zgodnie z układem zbiorowym dla pracowników (...)

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy podał, że

prawo materialne, które Sąd stosuje określiło dowody i fakty istotne dla sprawy. Pozostałe okoliczności nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia, zatem nie wymagały ustalenia, a dowody ich dotyczące nie wymagały oceny (art. 227 kpc).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt, jak również w oparciu o niesporne, bowiem wyraźnie, bądź milcząco przyznane twierdzenia stron, które nie budziły wątpliwości, co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Sąd Rejonowy podał, że autentyczność złożonych do akt sprawy dokumentów nie była kwestionowana, a jednocześnie żadna ze stron procesu nie żądała złożenia ich oryginałów. Aczkolwiek dokumenty te w większości stanowiły dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c., to stosowanie do treści art. 233 k.p.c., Sąd dokonując ich oceny w ramach swobodnej oceny dowodów, uznał je za wiarygodne i przydatne dla ustalenia stanu faktycznego.

Sąd I instancji podał też, że oddalił wniosek o przesłuchanie świadka Z. R., albowiem dowód ten zmierzał do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania, albowiem dotyczył okoliczności, których strona powodowa nie kwestionowała.

W zakresie wskazanym w stanie faktycznym Sąd Rejonowy dał wiarę zeznaniom powódki podając, że korespondowały one z informacją pozwanej spółki. W pozostałym zakresie uznał, że zeznania nie miały wartości logicznej w szczególności w zakresie emocjonalnej relacji ze spotkania w przedmiocie wypłaty należnych jej świadczeń.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Rejonowy podał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie i wskazał, że spór między stronami sprowadzał się do wykładni art. 241⁸ § 1 kp.

Ustalając znaczenie literalne przepisu należy brać pod uwagę inne przepisy prawne, wolę prawodawcy oraz cel regulacji prawnej. Wolno odstąpić od znaczenia literalnego przepisu, gdy prowadzi to rażąco niesprawiedliwych rozstrzygnięć lub pozostaje w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami moralnymi. Wszystkie normy prawne powinny być interpretowane w sposób zgodny z zasadami prawa. Nie należy interpretować przepisów prawa w sposób prowadzący do ich sprzeczności z przepisami prawa. Interpretując przepisy prawne należy brać pod uwagę cel regulacji prawnej.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Rejonowy podał, że celem tego przepisu było zapewnienie funkcji ochronnej przejmowanemu pracownikowi. Cel ten koreluje z zasadą niedyskryminacji i równego traktowania. Stąd też nie można opierać się na wyłącznie literalnym brzmieniu przedmiotowej normy. Wykładnia taka prowadziłaby, bowiem do niesprawiedliwego, moralnie nieakceptowanego i sprzecznego z konstytucyjną, jak i kodeksową zasadą równości wobec prawa oraz kodeksowym zasadą niedyskryminowania, rozstrzygnięcia.

W sytuacji zatem, gdy pozwana spółka wypłaca pracownikom (...) świadczenia z układu zbiorowego, to nie może odmówić wypłaty takich świadczeń innemu pracownikowi tej spółki (...) z powołaniem, że jest to pracownik przejęty od spółki zależnej i objęty układem zbiorowym spółki zależnej. Taka interpretacja, bowiem stanowi przykład dyskryminacji i nierównego traktowania.

W dalszej części Sąd Rejonowy powołał się na funkcję ochronną prawa pracy wskazując, że istotą szczególnego stosunku pracy jako stosunku cywilnego jest to, że łączy on dwa podmioty o zdecydowanie odmiennych uprawnieniach i obowiązkach. Z istoty tego stosunku wynika, że pracodawca jest podmiotem silniejszym. Nie może przy tym pracodawca nadużywać prawa. Nie negując prawa do przeprowadzania zmian organizacyjnych u danego prywatnego pracodawcy nabywającego majątek państwowy wypracowany faktycznie przez wszystkich podatników, to zawsze należy mieć na uwadze, czy ostatecznie nie stanowi to nadużycia prawa i nie zmierza do pogwałcenia nabytych praw pracowniczych. Zmiany zaś organizacyjne w pozwanej spółce miały taki charakter. Mając na uwadze sytuację na lokalnym rynku pracy oraz wiek E. Ś. trudno jej było odmówić przyjęcia warunków pracy w spółce zależnej. Podobnie w przypadku innych pracowników. Takie zmiany organizacyjne w istocie pozbawiały długoletnich pracowników przywilejów zagwarantowanych układem zbiorowym dla pracowników(...) W drodze analogi Sąd Rejonowy wskazał

sytuację, że ustawodawca podnosi ustawowe wynagrodzenie minimalne, a pracodawca pozornie wypełniając ustawowy nakaz zaczyna np. od pracowników pobierać wynagrodzenie za korzystanie z narzędzi pracy. Ostatecznie celem tego pracodawcy jest obejście przepisów ustawowych o minimalnym wynagrodzeniu. Podobna sytuacja miała miejsce w pozwanej spółce. W ocenie Sądu Rejonowego celem zmian organizacyjnych było pozbawienie pracowników należnych im świadczeń z układu zbiorowego (...), poprzez przeniesienie do spółek zależnych nie objętych tymże układem zbiorowym. Zatem było to faktycznie działania zmierzające do nadużycia prawa i pozwana nie może w takiej sytuacji powoływać się, że powódka była objęta układem zbiorowym spółki zależnej.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że należało zasądzić kwoty dochodzone przez powódkę na podstawie a contrario art. 241⁸ § 1 kp w zw. z art. 11² i art. 11³ kp oraz na podstawie art. 300 kp i art. 471 kc. Podając, że roszczenie zatem znajduje oparcie w wykładni wskazanych norm prawa pracy, a drugą niezależną podstawą jest roszczenie odszkodowawcze wynikające z zasad prawa cywilnego statuowana norma art. 471 kc.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 2 kc uznając, że świadczenie odprawy emerytalnej stało się wymagalne w dniu 15.12.2014r., a z tytułu nagrody jubileuszowej z dniem rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Rejonowy nie podzielił odmiennej argumentacji prawnej strony i podał, że jest zwolniony od obowiązku wykazywania błędów tej argumentacji/ tak SA w Poznaniu w orzeczeniu z dnia 17.04.2007 r. w sprawie I Aca 155/07, lex nr 446231/

Sąd podzielił pogląd prawny strony powodowej k 4-6, 52-53 i przyjmuje za własny. W tej sytuacji podał, że nie powiela treści w/w pism procesowych strony bo jest to zbędne /orzeczenie Sn z 06.02.1952., C 378/51, NP 1953, nr 5, s. 80, cyt. Za A. Jakubecki, komentarz do art. 328 kpc, publ. Lex/

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy podał, że skoro roszczenie strony powodowej zostało uwzględnione orzeczenie o kosztach /pkt II wyroku/ oparte zostało na przepisie art. 98 kpc i § 9 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych /Dz.U. z 2015 poz.1804 w brzmieniu przed nowelizacją/ statuującym zasadę zwrotu stronie wygrywającej kosztów procesu przez przegrywającego.

Strona pozwana przegrała proces i musi więc zwrócić stronie powodowej poniesione przez nią koszty. Na koszty poniesione przez stronę powodową składają się następujące kwoty:, 17 zł. tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 3600 zł tytułem zastępstwa procesowego. Łącznie koszty poniesione przez stronę powodową wyniosły 3617 zł. i taką sumę Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej /pkt III wyroku/.

Strona powodowa była zwolniona od opłaty sądowej od pozwu, bowiem jej żądanie nie przekraczało kwoty 50.000 zł. i jednocześnie wygrała proces. Zgodnie z art. 113 ust. 1. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach w sprawach cywilnych /Dz.U. z 2005 r., nr 167, poz.1398 ze zm./ kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Z tego względu Sąd Rejonowy nakazał pobrać od strony pozwanej nieuiszczoną opłatę od pozwu.

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 477² § 1 zd. 1 kpc, który stanowi, że zasądzając należność pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności w części nieprzekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości i podnosząc:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 241⁸ k.p. poprzez jego błędną wykładnię, co doprowadziło do uznania, że pracodawca obowiązany jest stosować do przejmowanych pracowników postanowienia układu korzystniejsze warunki niż wynikające z dotychczasowego układu pomimo, że przepis wskazuje wprost, że pracodawca może stosować do tych pracowników korzystniejsze warunki niż wynikające z dotychczasowego układu,

b) Art. 247⁸ k.p. w zw. z art. 3 ust. 3 dyrektywy 2001/23/WE z dnia 12.03.2001r. w sprawie zbliżania ustawodawstwa Państw Członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw przez ich błędną wykładnię.

Zarzucając powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z obowiązkiem zasądzenia kosztów procesu za obie instancje, albo wystąpienie do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym – czy art. 241⁸ k.p. zdanie 3 zobowiązuje nowego pracodawcę do automatycznego stosowania postanowień układu zbiorowego obowiązujące u nowego pracodawcy, jeżeli jest bardziej korzystny dla przejmowanego pracownika.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej, według norm przepisanych podnosząc, że podniesione w apelacji zarzuty nie stanowią podstawy do weryfikacji zaskarżonego wyroku w kierunku postulowanym przez apelującego. W dalszej części odnosząc się szczegółowo do poszczególnych zarzutów wywiedzionych w apelacji.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje :

Apelacja okazała się celowa choć wynika to z innych przyczyn niż wskazane przez apelującego.

Zgodnie z treścią art. 378 § 1 kpc Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Oznacza to, że niezależnie od zarzutów skarżącego Sąd odwoławczy, w granicach zaskarżenia, obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu nieważność postępowania. Pozwany zaskarżył przedmiotowy wyrok w całości w tej sytuacji obowiązkiem Sądu było badanie czy nie zachodzi nieważność postępowania określona w art. 379 kpc.

Zgodnie z powołanym przepisem nieważność postępowania zachodzi:

- 1) jeżeli droga sądowa była niedopuszczalna,
- 2) jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany,
- 3) jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona,
- 4) jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy,
- 5) jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw,
- 6) jeżeli sąd rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu spor.

W przedmiotowej sprawie powódka wystąpiła z roszczeniem o odszkodowanie w związku z naruszeniem wobec niej zasady równego traktowania pracowników określonej w kodeksie pracy w przepisach art. 11² k.p. i art. 18^{3b} k.p. - co wywołało u powódki szkodę w wysokości kwot dochodzonych w niniejszym postępowaniu tytułem wypłaty pozostałej kwoty odprawy emerytalnej oraz kwoty wynikającej z nagrody jubileuszowej.

Treść zgłoszonego przez powódkę żądania określa rodzaj sprawy i przesądza o tym jaki powinien być skład sądu orzekającego w sprawie.

W świetle art. 47 § 2 kpc w sprawach z zakresu prawa pracy w pierwszej instancji sąd rozpoznaje w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników rozpoznaje sprawy:

- a) ustalenie istnienia, nawiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy, o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia i o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia oraz rozwiązania stosunku pracy,
- b) naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu i o roszczenia z tym związane,
- c) odszkodowanie lub zadośćuczynienie w wyniku stosowania lobbingu.

W przedmiotowej sprawie powódka domagała się odszkodowania z związku z naruszeniem zasady równego traktowania w zatrudnieniu. W związku z powyższym Sąd powinien rozpoznać sprawę w składzie określonym w art. 47 § 2 kpc tj. sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników.

Natomiast na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku w dniu 6 kwietnia 2017 r. doszło do rozpoznania sprawy w składzie jednego sędziego bez udziału ławników. Także wyrok wydany został bez udziału ławników. Tym samym więc skład sądu orzekającego na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2017r. i wydającego wyrok w sprawie był sprzeczny z przepisami ustawy i doszło w tym zakresie do nieważności postępowania, która skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania przeprowadzonego w całości i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na stwierdzenie nieważności postępowania, powodującej konieczność uchynienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy nie badał merytorycznej zasadności wyroku i zarzutów apelacji.

Przy ponownym rozpoznaniu Sąd winien prowadzić postępowanie i wydać orzeczenie w składzie zgodnym z przepisami – tj. sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników. Ponadto Sąd zbada też dokładnie reguły postępowania związanych ze zmianami restrukturyzacyjnymi zakładów pracy i przeprowadzonymi w dniach 1 stycznia 2008r. i 1 lipca 2014r. przejściami zakładu pracy na nowych pracodawców. Ponadto Sąd zbada też reguły wypłacania poszczególnym pracownikom odpraw emerytalnych, jak i nagród jubileuszowych, a nadto zapisy określające zasady wypłaty tychże świadczeń w sytuacji, gdyż nastąpi przejęcie zakładu pracy przez nowego pracodawcę.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Ewa Morawska SSO Elżbieta Majewska SSO Anna Walczak-Sarnowska